

Вероніка Грицку

Кандидат географічних наук,

доцент кафедри природничо-математичних дисциплін

Комунальний заклад «Інститут післядипломної

педагогічної освіти Чернівецької області»,

Чернівці, Україна,

veronika-hrytsku@ukr.net

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ПЕДАГОГІВ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА РУМУНІЇ

У сучасному світі глобалізації та швидких технологічних змін післядипломна освіта педагогів відіграє значну роль у забезпеченні якісної підготовки та професійного розвитку вчителя. Важливим чинником цього процесу є міжнародна співпраця, що відкриває доступ до нових знань, практик та інновацій. Міжнародні формати та моделі взаємодії сприяють підвищенню.

Міжнародні формати та моделі взаємодії сприяють підвищенню професійної мобільності педагогів та інтеграції освітніх систем у світовий простір.

Актуальність даного дослідження обумовлена необхідністю формування досвідченого та гнучкого педагога, здатного працювати у мінливих умовах освітнього середовища та відповідати на виклики XXI століття. Міжнародна співпраця у післядипломній освіті сприяє розвитку критичного мислення, впровадженню інноваційних технологій навчання, формуванню глобальних компетентностей міжкультурної комунікації між педагогами різних країн.

Розглянемо деякі теоретичні основи міжнародної співпраці в післядипломній освіті педагогів. Дана освіта спрямована на оновлення професійних компетентностей, адаптацію до освітніх реформ, цифровізації та нових методичних напрямів навчання. Міжнародна співпраця між Україною та Румунією реалізується через програму обміну (Erasmus+, eTwinning, CEERUS), Спільні науково-методичні проекти, участь у міжнародних конференціях, семінарах, літніх школах, дистанційних курсах і платформах підвищення кваліфікації. Для прикордонних держав України та Румунії важливим є розвиток регіональних освітніх партнерств, оскільки вони мають спільні історичні, культурні та географічні передумови для співпраці в освітній сфері. У центрі уваги повинна бути модернізація системи підвищення кваліфікації вчителів, інтеграція у європейський простір освіти, розширення міжнародних програм мобільності [1].

Система післядипломної освіти педагогів в Україні регулюється Законом України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» [2,3]. Вона функціонує через інститути післядипломної педагогічної освіти, центри підвищення кваліфікації, а також онлайн-платформи («EdEra», «Prometheus»). Основними ключовими тенденціями роботи післядипломної освіти на теперішній час є: впровадження концепції Нова українська

школа (НУШ); інтеграція цифрових технологій у підвищення кваліфікації а також співпраця з європейськими освітніми фондами (British Council, Goethe-Institut).

Дослідитимемо роботу системи післядипломної освіти педагогів у Румунії [4,5]. В країні вона координується Міністерством освіти Румунії та мережами центрів педагогічного розвитку (House of Teaching Staff – *Casa Corpului Didactic*) [6]. В Румунії суттєва увага приділяється модульним програмам підвищення кваліфікації, які відповідають національним стандартам та європейським рамкам кваліфікацій. Чимала увага приділяється партнерству з ЄС через наступні програми: Erasmus+ для професійного обміну; участь у європейських дослідницьких мережах з педагогіки; міжуніверситетські угоди з країнами-сусідами.

Особливий напрям - підтримка національних меншин: навчання української мови в Румунії та румунської - в Україні. Педагоги-учасники спільних проєктів відзначають, що міжнародна співпраця сприяє:

- формуванню міжкультурної компетентності педагогів;
- підвищенню якості методичного супроводу;
- розвитку навичок дистанційного та змішаного навчання.

Розглянемо конкретні формати міжнародної діяльності, які використовуються в міжнародній співпраці післядипломної освіти педагогів України та Румунії:

-академічні обміни та стажування. Забезпечують педагогам можливість переймати досвід у зарубіжних колег, знайомитися з новітніми методиками викладання та системами підготовки кадрів. Такі програми часто передбачають мовну підготовку, ознайомлення з культурними особливостями країни-партнера та практичну діяльність у закладах освіти;

-онлайн-курси та масові відкриті онлайн-курси (МООС). Платформи, такі як Coursera, EdX, FutureLearn, надають педагогам доступ до програм провідних університетів світу. Це формує нову культуру навчання, орієнтовану на безперервний професійний розвиток;

-міжнародні конференції, семінари, вебінари. Сприяють налагодженню науково-практичних контактів, обміну досвідом та формуванню професійних мереж. Участь у таких заходах підвищує рівень наукової культури педагогів та стимулює їх до інноваційної діяльності;

-спільні науково-освітні проєкти. Реалізуються у співпраці між університетами та освітніми установами різних країн. Вони дозволяють розробляти інноваційні програми професійного розвитку педагогів, сприяють адаптації найкращих практик до національного контексту;

-програми подвійних дипломів і сертифікацій. Забезпечують педагогам здобуття міжнародно визнаних кваліфікацій, що підвищує їхню конкурентоспроможність на світовому ринку праці.

Щодо моделей міжнародної співпраці між Україною та Румунією, варто наголосити на таких:

-транскордонні консорціуми Interreg (RO–UA): партнерства «університет/муніципалітет/НГО + школи» по обидва боки кордону; типові активності - тренінги для вчителів, «train-the-trainer», спільні методичні матеріали, обміни й стажування. Приклади у програмах Interreg NEXT 2021–2027 для Румунії–України, які прямо передбачають підтримку освіти та нових методик навчання;

-університет-до-університету / інститути підвищення кваліфікації: короткі курси ППО, спільні онлайн-модулі та сертифікати, організовані ЗВО з обох країн (наприклад, PNU EcoSystem та румунські партнерські заклади);

-міністерські/галузеві цільові ініціативи для конкретних груп учителів: адресні програми підвищення кваліфікації (мовники, інклюзія тощо), ініційовані профільними міністерствами або агенціями;

-«Хаб і спиці» для STEM/інклюзії: створення ресурсного центру (STEM-лабораторій) у прикордонному ЗВО чи органі місцевого самоврядування + навчання вчителів і тренерів для мережі шкіл регіону;

-спільні літні школи, воркшопи та обміни практиками: короткі інтенсиви з інтеркультурної компетентності, методик активного навчання, театр-педагогіки тощо.

Наведемо конкретні приклади міжнародних проєктів Румунії та України (RO - UA) для підвищення кваліфікації вчителів:

1.STEMLab Synergy: формування навичок майбутнього в українських і румунських школах (Interreg NEXT RO - UA, 2025-...): партнери: Закарпаття (Україна) та повіт Сату-Маре (Румунія). Компоненти: профрозвиток учителів, підготовка 17 тренерів (12 - в Україні, 5 - у Румунії), 30-годинна програма ППО (післядипломної педагогічної освіти) для STEM-учителів, навчальні поїздки, спільний методичний посібник; створення STEM-хабу при УжНУ з лабораторіями для мережі шкіл.

2.INCLUSIV.EDU - до інклюзивної та інтеркультурної освіти у прикордонному регіоні (Interreg NEXT RO-UA, 2025-...): регіон: Сату-Маре - Березький - Закарпаття. Активності: тренінги для вчителів, учнівські табори/воркшопи, створення практичного гйда з інтеркультурної освіти; регулярні крос-бордерні семінари для 30+ учителів.

3.Курси ППО «Інноваційні технології навчання в діяльності педагога» (PNU EcoSystem, 2021): учасники: педагоги Івано-Франківська (Україна) та міст Сейни і Сігеу-Мармаціей (Румунія). Формат: кількадевні курси для 2 груп (≈50 учасників) з акцентом на сучасні методики та EdTech.

4.Підвищення кваліфікації вчителів румунської мови в Україні (ініціатива МЗС Румунії за підтримки Центру українсько-європейського наукового співробітництва, 2019): тривалість: жовтень–листопад 2019. Учасники: 32 учителі румунської мови. Акцент: методика викладання, мовна й культурна компетентність.

5.VR об'єднує Карпати: інтерактивні шкільні лабораторії (RO-UA, попередня хвиля). Мета: підвищення якості освіти через партнерство і інтерактивні технології у повіті Сату-Маре та Закарпатській області; включало розбудову шкільних лабораторій та супровідне навчання педагогів.

Міжнародна співпраця у післядипломній освіті педагогів має значний потенціал, проте стикається з низкою викликів. Серед них - мовні бар'єри, фінансові обмеження, необхідність адаптації міжнародних практик до національних реалій. Успішність міжнародної взаємодії залежить від готовності педагогів до міжкультурного діалогу, відкритості до нових методів і здатності критично осмислювати зарубіжний досвід [1].

Отже, міжнародна співпраця у післядипломній освіті педагогів є важливим чинником підвищення якості освіти. Приклад України та Румунії свідчить про ефективність транскордонних освітніх проєктів, інтеграцію у європейський освітній простір та значний потенціал у розвитку інноваційних програм підвищення кваліфікації. Така співпраця відкриває нові горизонти для професійного зростання та інтеграції у глобальний освітній простір. Використання різних форматів і моделей співпраці дозволяє

ефективно поєднувати національні освітні традиції з міжнародними стандартами, сприяючи підвищенню якості освіти та розвитку педагогічної майстерності. Подальша інтеграція вчителів у міжнародні освітні мережі забезпечить розвиток інноваційного та конкурентоспроможного освітнього середовища в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко В., Ляшенко О., Огнев'юк В. та ін. Післядипломна педагогічна освіта в європейському вимірі. – Київ: Педагогічна думка, 2019.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII: станом на 02 трав. 2025 р. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 17.05.2025)
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Legea educației naționale a României, 2011 https://www.edu.ro/sites/default/files/legea-educatiei_actualizata%20august%202018.pdf
5. Європейська комісія. Програма Erasmus+. Офіційний сайт <https://erasmusplus.org.ua/>
6. Casa Corpului Didactic Romania. Офіційний сайт <https://www.ccd-bucuresti.org/index.php/ro/>